

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 8/2014 vp

Valtioneuvoston selvitys komission suosituksesta neuvostolle komission valtuuttamisesta aloittamaan neuvottelut transatlanttisesta kauppaja investointisopimuksesta EU:n ja Yhdysvaltojen välillä

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 21 päivänä helmikuuta 2014 lähettänyt jatkokirjelmän 2. UM 14.02.2014 valtioneuvoston selvitys komission suosituksesta neuvostolle komission valtuuttamisesta aloittamaan neuvottelut transatlanttisesta kauppaja investointisopimuksesta EU:n ja Yhdysvaltojen välillä asiassa E 43/2013 vp maa- ja metsätalousvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä var-
ten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yksikönpäällikkö Marjut Akola, ulkoasiainministeriö
- kaupallinen neuvos Mary-Anne Nojonen, ulkoasiainministeriö

- ylitarkastaja Markus Schulman, maa- ja metsätalousministeriö
- toimialapäällikkö Marika Säynevirta, Elintarviketeollisuusliitto ry
- johtaja Juha Ruippo, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
- Metsäteollisuus ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnon MmVL 14/2013 vp.

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Neuvottelut Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välisestä transatlanttisesta kauppaja investointikumppanuussopimuksesta (Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP) käynnistyivät heinäkuussa 2013. Sopimus tähtää kunnianhimoiseen, laaja-alaiseen ja vastavuoroi-

seen kaupan vapauttamiseen. Se sisältää kolme pääneuvottelualuetta: markkinoillepääsyn, sääntelykysymykset ja tullien ulkopuoliset esteet sekä globaalit säännöt. Kaikista kysymyksistä neuvotellaan samanaikaisesti, ja kaikki edellä mainitut neuvottelualueet tulevat olemaan osa kokonaispakettia. Sopimuksesta tehdään niin sa-

nottu "elävä sopimus", mikä tarkoittaa, että työtä jatkettaisiin vielä sopimusneuvottelujen päättämisen jälkeen. Jatkotyö koskisi erityisesti sääntelykysymyksiä, sillä tällä alueella tuloksiin pääseminen on aikaa vievää.

Tähän mennessä neuvottelukierroksia on järjestetty kolme; heinäkuussa, marraskuussa ja joulukuussa 2013. Niiden aikana kartoitettiin osapuolten näkemyksiä ja tavoitteita eri neuvotteluaiheissa. EU:n kauppakomissaari De Guchtin ja USA:n kauppaedustaja Fromanin helmikuisen (17.-18.2.2014) tapaamisen tarkoituksena on antaa poliittista ohjausta käynnistyyviin tekstipohjaisiin neuvotteluihin. Tapaamisessa käsiteltäviä aiheita olisivat alustavien tietojen mukaan markkinoillepääsy, sääntely, säännöt ja avoimuuden edistäminen.

Neuvotteluissa on tarkoitus edetä nopealla aikataululla, mutta määräaikaa neuvottelujen päättämiseksi ei ole asetettu. On pidetty todennäköisenä, että neuvottelut pyritäisiin päättämään presidentti Obaman kaudella. Vuodelle 2014 on kaavailtu viittä neuvottelukierrosta, jotka alustavan tiedon mukaan pidettäisiin maaliskuis-, touko-, heinä-, loka- ja joulukuussa. Seuraava neuvottelukierros järjestetään 10.-14.3.2014.

Neuvotteluaiheita ovat tavarakauppa, alkupe-räsäännöt, palvelujen kauppa, investoinnit, julkiset hankinnat, sääntelyn yhdenmukaisuus ja sektorikohtaiset erityismääräykset, terveys- ja kasvinuojelutoimet, kaupan tekniset esteet, teollis- ja tekijänoikeudet, kestävä kehitys, tullimenettelyt ja kaupan helpottaminen, energia, raaka-aineet, pienet ja keskisuuret yritykset sekä sopimuksen riitojenratkaisujärjestelmä. Seuraavassa selostetaan tavoitteita ja tilannetta eri neuvotteluaiheissa.

Seuraavassa selostetaan tavoitteita ja tilannetta eri neuvottelualueilla.

Valtioneuvoston kanta

Monenkeskiset neuvottelut ovat aina olleet Suomelle ensisijaisia. Maailman kauppajärjestön WTO:n Dohan kierroksen pitkittyessä kahdenvälisten ja alueellisten sopimusten merkitys on kasvanut kauppapoliittisten intressien ja tavoitteiden turvaamisessa. Osaltaan alueelliset ja

kahdenväliset järjestelyt täydentävät WTO:n sopimuksia.

Valtioneuvosto tavoittelee sopimuksella eurooppalaisten yritysten markkinoillepääsyn parantamista tavara- ja palvelukauppaa vapauttamalla sekä avaamalla nykyistä laajemmin Yhdysvaltain julkisia hankintoja kilpailulle. Yhdysvalloissa tehtävissä julkisissa hankinnoissa valtioneuvosto pyrkii erityisesti syrjivien kotimaisuusvaatimusten poistamiseen.

Valtioneuvosto pitää osapuolten sääntelyn yhdenmukaistamista ja kaupan esteiden poistamista yhtenä keskeisistä sopimuksen potentiaalisista hyödyistä. Tekniset kaupan esteet ovat suomalaisten yritysten yleisimpiä ongelmia Yhdysvaltojen markkinoilla.

Valtioneuvoston tavoitteena on edistää sopimuksella kestäviä, taloudellista kasvua ja työllisyyttä tukevia kansainvälisiä investointeja. Investointien osalta sopimus ei saa kuitenkaan estää jäsenvaltioiden oikeutta kehittää syrjimättömästi esimerkiksi terveydenhuoltoa, kuluttajan-suojaa, työntekijöiden suojelua tai ympäristön-suojelua. Sopimus ei myöskään saa vapauttaa sijoittajia niille asetetuista oikeudellisista velvoitteista.

Valtioneuvosto tukee EU:n tavoitteita neuvotella Yhdysvaltojen kanssa Maailman kauppajärjestön WTO:n sopimuksia pidemmälle menevistä säännöistä. Tämän odotetaan edistävän vastaavista säännöistä sopimista muiden kauppakumppanien kanssa ja mahdollisesti myös neuvotteluja monenkeskisistä säännöistä.

Olennaista Suomelle on, etteivät eurooppalaiset järjestelmät ympäristön, työntekijöiden, terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi ole uhattuina. EU:n neuvotteluohjeiden mukaisesti sopimuksella ei saa rajoittaa EU:ta ja jäsenvaltioita säilyttämästä olemassa olevia kulttuurialaa koskevia toimintatapoja ja toimia.

Suomi kiinnittää erityistä huomiota koko neuvottelujen ajan avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että neuvotteluista annetaan ajantasaista tietoa sidosryhmille ja kansalaisille neuvottelujen eri vaiheissa. Myös jäsenvaltioiden vaikutusmahdollisuudet sopimuksen sisältöön tulee taata jatkossakin.

Valtioneuvosto katsoo, että tietosuojaa ja vaikoilua koskevat kysymykset tulee käsitellä sopimusneuvotteluista erillään. Sopimuksen tulee näin ollen sallia EU:n korkeiden tietosuojastandardien sekä -lainsäädännön voimassaolo ja kehittäminen.

Vaikutuksia kolmansiin maihin, erityisesti kehitysmaihiin, tulee neuvottelujen edetessä arvioida tarkemmin.

Eri neuvotteluaiheita koskevat yksityiskohdalliset tavoitteet käyvät ilmi jäljempänä olevasta tekstistä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Valiokunta pitää sinänsä hyvänä vapaakauppaneuvotteluissa tavoiteltavaa yritysten markkinoillepääsyn parantamista kuin myös kaupanesteiden purkamista yleensä. Yhdysvaltojen markkinoilta mahdollisesti saatavat uudet liiketoimintamahdollisuudet ovat tärkeitä koko EU:n että Suomen talouden kannalta. Vientimahdollisuuksia tulee hakea myös elintarviketuotannossa nykyistä tehokkaammin. Vienti on alan kasvun kannalta keskeinen kysymys. Valiokunta korostaa kuitenkin sitä, että elintarvikealan kaupassa EU:lla ja siten myös Suomella on tärkeitä mm. kuluttajasuojeluun ja eläinten hyvinvointiin liittyviä intressejä. On välttämätöntä, että nämä otetaan huomioon nyt käytävissä neuvotteluissa.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Yhdysvallat on maataloustuotteiden kuten lihan ja viljan merkittävä tuottaja ja kilpailukykyinen viejä. Toisin kuin EU:n vienti, joka painottuu jalosteisiin, Yhdysvaltojen maatalouskauppa on painottunut perusmaataloustuotteiden vientiin. Suomen maatalousviennin arvo Yhdysvaltoihin oli vuonna 2012 noin 39,5 miljoonaa euroa. Suurimpia vientituotteita olivat juusto ja votka. Samana vuonna elintarvikkeiden kokonaisvienti oli arvoltaan 1 617 miljoonaa euroa. Suomella on intressi juuston ja erityisesti Emmental –juuston vientimahdollisuuksien säilyttämisessä. Valiokunta toteaa, että EU:n markkinoillepääsyä koskevaan neuvotteluvaraansa vaikuttaa oleellisesti se, mitä tapahtuu muissa kauppaneuvotteluissa kuten Mercosur-neuvotteluissa ja Dohan WTO-kierroksen neuvotteluissa.

Valiokunta korostaa sitä, että maataloustuotteista käytävissä neuvotteluissa tulee painottua tarve säilyttää EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan pohjaavan suojan taso. Jo edelläkin todetuista syistä (mm. kuluttajansuojelu ja eläinten hyvinvointi) EU:ssa ja Suomessa elintarvikeala on yksi säädellyimmistä elinkeinoista. Lainsäädäntö on edellyttänyt elintarviketuotannossa muutoksia tuotantotapoihin sekä uusia investointeja tuotantorakennuksiin, -laitteisiin tai järjestelmiin. Usein vastaavia kustannuksia aiheuttavia säädöksiä ei kolmansissa maissa ole. Valiokunta pitää tässäkin yhteydessä välttämättömänä, että EU huolehtii maatalouspolitiikassaan tuotantonsa kilpailukykyvyydestä. Uusia säännöksiä suunniteltaessa on tehtävä kattavat arviot vaikutuksista elinkeinoelämälle. Valiokunta korostaa sitä, että toimijoiden tulee myös voida luottaa siihen, että EU toimii johdonmukaisesti ja esittää samat vaatimukset tuonnille kuin mitä se asettaa omalle tuotannolleen.

Esimerkkeinä EU:n tiukasti säädellyistä kokonaisuuksista voi mainita kotieläintuotannon, eläinperäisten tuotteiden valmistamisen ja yleensä tuotannon turvallisuuden, hygienian ja vaikutukset ympäristöön. Kotieläinsektorilla EU on myös profiloitunut suuriin kauppakumppaneihinsa verrattuna alkutuotannon vastuullisuuteen ja eettisyyteen, kuten eläinten hyvinvointiasioihin liittyvissä kysymyksissä. Valiokunta painottaa sitä, että edellä mainittujen kokonaisuuksien tulee olla vapaakauppaneuvotteluissa selkeästi tunnustettuja neuvotteluaiheita, joissa EU pysyy periaatteissaan. Edellä esitetystä käy ilmi, että EU:n omalle tuotannolleen asettamat vaatimukset nostavat tuotantokustannuksia EU-maissa, eivätkä kustannukset ole useinkaan hel-

posti perittävässä lopputuotteiden hinnoissa. Vaatimukset heikentävät käytännössä EU-tuotannon asemaa maailmankaupan kilpailussa, jossa hinnalla on varsin suuri merkitys.

Maa- ja elintarviketaloudessa sääntelyero näkyy myös valvonnan lähestymistavassa. EU:ssa tuotantoa valvotaan pelloilta pöytään. Yhdysvalloissa valvonnan periaatteena on tarkastella tieteilisen riskianalyysin perusteella lopputuotteiden laatua. Siihen, mitä on tapahtunut jalostusprosessin aikana ei kiinnitetä huomiota.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että neuvotteluissa komissio on antamassa korkean etusijan suojuetuille GI-tuotteille (geograafiset indikaatiot). Näitä tuotteita tuetaan monilla muillakin politiikan keinoilla. GI-tuotteet ovat lähtökohtaisesti Välimeren alueen korkean jalostusarvon tuotteita, joille neuvotteluissa yritetään taata jatkossakin lisäarvo ja mieluummin kasvattaa sitä. Valiokunta korostaa, että neuvottelujen on tuotettava tasapuolisesti hyötyjä niin eteläisen kuin pohjoisen Euroopan maataloudelle.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että neuvottelukysymysten tarkentuessa sillä on tilaisuus ottaa yksityiskohtaisesti kantaa vastuualueelleen kuuluviin kysymyksiin.

Herkät tuotteet

Valiokunta toteaa, että komissiolle annettavan neuvottelumandaatin mukaan neuvottelujen tavoitteena on kaikkien tullien poistaminen kahdenväliseltä kaupalta. Yhteisenä tavoitteena on lisäksi poistaa merkittävä osa tulleista jo sopimuksen voimaan astumisen yhteydessä ja lyhyessä ajassa eliminoida tullit muilta kuin kaikkein herkkimiltä tuotteilta. Neuvotteluissa molemmat osapuolet arvioivat kuitenkin erilaisia vaihtoehtoja herkkien tuotteiden kohtelulle mukaan lukien tariffikiintiöt. Mandaatin mukaan sopimukseen voidaan myös sisällyttää kahdenvälinen suojalauseke.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että EU:n ja Yhdysvaltojen välinen kauppa perustuu tullien osalta WTO-sidottuun MFN (Most favoured nation) -tasoon, ja tavarakaupassa kannettavat tullit ovat jo yleisesti varsin alhaisella tasol-

la. Maataloustuotteissa tullit ovat kuitenkin joilakin tuotteilla korkeat. Herkillä tuotteilla kauppa perustuu tariffikiintiöihin, joiden puitteissa tapahtuva tuonti toteutuu alhaisemmalla tullilla. EU ja Yhdysvallat vaihtoivat helmikuussa tullitarjouksia teollisuustuotteiden lisäksi myös maataloustuotteissa, mutta kiintiötuotteiden osalta tarjouksia ei ole vielä vaihdettu.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että herkkien tuotteiden lukumäärä jää sopimuksessa todennäköisesti varsin rajalliseksi. Valiokunta korostaa kuitenkin sitä, että maataloustuotteiden kauppaa ei Yhdysvaltojen ja EU:n välillä ole mahdollista avata kokonaan ja siten mandaattiin tulee sisällyttää mahdollisuus tariffikiintiöiden käyttöön ja suojalausekkeen soveltamiseen. Valiokunta pitää välttämättömänä, että herkkiksi tuotteiksi EU:lle ja Suomelle katsotaan ainakin, naudanliha, sianliha, siipikarjanliha, tietyt meijerituotteet ja vehnä. Lisäksi herkkäksi tuotteeksi on katsottava perunatärkkelys. Maitotuotteiden kaupassa EU:lla ja Suomella on sekä markkinoiden suojaamiseen että niiden laajentamiseen liittyviä tärkeitä intressejä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Suomen elintarvikemarkkinat ovat pienet ja erittäin keskittyneet. Markkinamme on herkkä ulkopuolisille häiriöille. Jo Euroopan mittakaavassa pienetkin erät pystyvät käytännössä aiheuttamaan merkittävän markkinahäiriön minkä tahansa tuotteen markkinoilla. Erityisen herkkiä ovat liha- ja maitomarkkinat. Tämä on otettava huomioon kiintiöitä määrittäessä. Valiokunta painottaa erityisesti sitä, että suojalausekkeet ovat oleellinen osa varautumista markkinahäiriöihin.

Valiokunta toteaa, että herkkien tuotteiden osalta on vielä tarkoin selvitettävä EU:n todellinen kilpailukyky. Maatalouspolitiikkaan juuri tehty muutos Yhdysvalloissa lisää vielä entisestään yhdysvaltalaisten viljelijöiden kykyä sopeutua muuttuviin markkinoihin.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimet, SPS

Komissiolle annetun mandaatin mukaan sopimus rakentuu terveys- ja eläinlääkintäkysymyksissä WTO:n terveys- ja kasvinsuojelua koskevalle sopimukselle (SPS) ja olemassa olevalle

kahdenväliselle eläinlääkintäsopimukselle. Ta-voite on päättää kasvinterveyttä koskevista sään-nöistä, tarkastella eläinlääkintäsopimusta ja ra-kentaa kahdenvälinen yhteistyöfoorumi SPS-kysymyksille sekä perustaa eläinten hyvinvointia käsittelevä yhteistyömekanismi. Sopimuksen SPS-osaa pyritään rakentamaan WTO:n SPS-so-pimuksen avainperiaatteille.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että EU:n ja Yhdysvaltojen toisistaan poikkeavat SPS-sopimuksen tulkinnat ja soveltaminen ovat olleet syynä useisiin kauppakiistoihin. Erimielisyydet ovat liittyneet osapuolten erilaisiin sään-telyfilosofioihin, varovaisuusperiaatteen sovel-tamiseen, muiden kuin tieteeseen perustuvien tekijöiden kuten kuluttajien elintarviketurvalli-suuteen ja hygieniaan liittyvien odotusten huo-mioimiseen ja poliittisten tekijöiden vaikutuk-seen. Ongelmina ovat olleet monet eläin- ja kas-vinterveyteen liittyvät kiistat, kuten esim. hor-monikäsittelyn lihan tuontikielto, GMO-säädök-set, kloonit, lihan kloorikäsittely ja kasvunedis-täjät kuten esim. raktopamiini. Valiokunta tote-aa, että EU:hun tuodaan jo muuntogeenisiä orga-nismeja asetuksen (EY) 1829/2003 ja direktii-vin 2001/18/EY pohjalta edellyttäen, että ne on hyväksytty käytettäväksi elintarvikkeina, rehui-na tai viljeltäviksi. EU:ssa on voimassa lainsää-däntö (direktiivi 96/22/EY), jonka nojalla kielle-tään kasvua edistävien hormonien käyttö tuotan-toeläimille.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että SPS-kysymysten käsittely ei neu-votteluissa ole vielä kunnolla käynnistynyt. Kumpikaan osapuoli ei ole valmis tinkimään elintarviketurvallisuutensa tasosta. Alustavissa keskusteluissa on ainoastaan listattu osapuolten prioriteettikohteita. Julkisuudessa komissio on todennut, että EU ei tule muuttamaan lainsää-däntöään GMO-tuotteiden hyväksymismenette-lyjen osalta tai sallimaan kasvuhormoneilla tuo-tetun lihan tuontia. Valiokunta pitää välttämättö-mänä, että komission kannasta pidetään kiinni. Valiokunta toteaa, että sääntelykysymykset tule-vat neuvotteluissa olemaan markkinoillepääs-ykysymyksiäkin vaikeampia. Ne vaikuttavat myös oleellisesti siihen, miten markkinoiden

avaukset realisoituvat todelliseksi kaupaksi. Valtioneuvoston kannan mukaisesti valiokunta pitää myönteisenä tavoitetta perustaa SPS-kysy-myksille kahdenvälinen yhteistyöfoorumi sekä yhteistyömekanismi, jotta sopimuksen voimaan-tulon jälkeen voidaan edistää alan yhteistyötä vaihtamalla tietoja ja keskustelemalla ajankoh-taisista kysymyksistä. SPS-sopimuksen puitteis-sa tehtävässä riskinhallinnassa tulee valtioneu-voston kannan mukaisesti huomioida kaikki olennaiset tekijät, erityisesti eläinten hyvinvointi, kestävä kehitys, tuotannon vastuullisuus ja lä-pinäkyvyys sekä kuluttajien tarpeet tieteellisen riskiarvion ohella. Valiokunta pitää välttämättö-mänä, että sopimuksella ei puututa osapuolten oikeuteen ylläpitää korkeaa elintarviketurvalli-suuden tasoa tulevaisuudessakin.

Valiokunta toteaa, että elintarvikkeiden mer-kinnät eivät ole erikseen EU:n asialistalla eivät-kä ne ole toistaiseksi nousseet esille neuvotte-luissa Yhdysvaltojen toimesta. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että Suo-men lähtökohtana on, että EU:n elintarvikkei-den pakkausmerkintöjä koskevaan lainsäädän-töön ei tule kuluttajien kannalta heikennyksiä näissä neuvotteluissa. Valiokunta pitää tätä ta-voitetta erittäin tärkeänä.

Myös alkuperäsääntöjä koskevat neuvottelut ovat alkuvaiheessa. Valiokunta kiinnittää huo-miota siihen, että EU:n ja Yhdysvaltain alkupe-räsäännökset poikkeavat huomattavasti toisis-taan. Yksi neuvotteluissa ratkaistavaksi tulevis-ta kysymyksistä on maataloustuotteita koskeva ns. kokonaan tuottamisen vaatimus, jota EU edellyttää, ja toisaalta Yhdysvaltojen teurastus-vaatimus. Ongelmana on käytännössä se, että EU:ssa eläimen tulee olla kasvatettu ja teurastet-tu EU-alueella, kun Yhdysvalloissa alkuperä-merkinnän ehtona on teurastuspaikka. Valiokun-ta pitää välttämättömänä, että EU pitää kiinni kokonaan tuottamisen vaatimuksesta ja myös al-kuperämerkintöjen kehittamisestä EU:ssa.

Metsätalous

Valiokunta toteaa, että maailmantalouden kriisi on heikentänyt metsäteollisuutemme markki-noillepääsyä monissa maissa (mm. Venäjällä,

Brasiliassa, Japanissa, Argentiinassa). Tästäkin syystä EU:n ja Suomen tulee edistää voimakkaasti elinkeinoelämän pääsyä uusille markkinoille ja turvata jo olemassa olevia markkinoita. Kauppa lisää toimeliaisuutta ja hyvinvointia. Mahdollinen EU:n ja Yhdysvaltojen vapaakauppa lisää suoraan ja välillisesti metsäteollisuustuotteiden kysyntää.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että metsäteollisuustuotteiden tavara-kauppa on pääsääntöisesti jo tullitonta mutta raaka-aineiden (tärkkelys) ja kemikaalien kauppa rajoittavat tullit. Niiden poistaminen on maamme metsäteollisuuden etu. Lisäksi valiokunnalle on todettu, että julkiset hankinnat ovat EU-markkinoilla avoimemmat kuin Yhdysvalloissa. Valiokunta pitää välttämättömänä, että Yhdysvaltain julkiset hankinnat saadaan kattavasti kansainvälisten sitoumusten piiriin ja vastavuoroisiksi eurooppalaisia toimijoita syrjimättömällä tavalla. Kauppa- ja investointisopimuksen tulee myös tukea biotaloutta julkisissa hankinnoissa.

Sääntelykysymyksissä valiokunta nostaa esille epäkohdan, joka vääristää metsäteollisuuden kilpailua: Yhdysvallat on tukenut mustalipeän polttoa ja useamman vuoden ajan, mikä tukee

kohtuuttomasti Yhdysvaltain metsäteollisuusyritysten tuloksentekoa. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että epäkohta poistetaan.

Valiokunta katsoo, että transatlanttisen sopimuksen tulee yhtenäistää ja yhdistää puutavaran laillisen alkuperän todentamista ja todistamista.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia ja erityisesti sitä,

että maataloustuotteiden kaupassa sopimuksen tulee mahdollistaa tariffikiintiöiden käytön ja suojalausekkeiden soveltamisen,

että sopimuksella ei tule puuttua osapuolten oikeuteen ylläpitää korkeaa elintarviketurvallisuuden tasoa ja

että metsäteollisuustuotteiden kaupassa kilpailua vääristävät tekijät tulee poistaa.

Helsingissä 20 päivänä maaliskuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Lauri Heikkilä /ps
jäs. Heikki Autto /kok
Markku Eestilä /kok
Satu Haapanen /vihr
Lasse Hautala /kesk
Anne Kalmari /kesk
Timo V. Korhonen /kesk

Pirkko Mattila /ps
Jari Myllykoski /vas
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /kok
Arto Satonen /kok
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.